

PERSPEKTIVE »SENJSKOG LJETA«

Senj, kao osebniji gradić sjevernog Hrvatskog primorja, ima dobre uvjete da u ljetnom razdoblju stvori malo kulturno-umjetničko središte u kome će ljetnim putnicima i namjernicima nuditi vrednote naše kulture. Budući da su neki naši primorski gradovi od Poreča do Dubrovnika prerasli tijekom ljeta u veće ili manje promicatelje našeg umjetničkog stvaralaštva, i Senj, poput Osora i Zadra, a da i ne govoremo o manjim mjestima, želi da dade svoj prilog slično kao što daje susjedni Krk, ili koje drugo mjesto. S obzirom na činjenicu da Senj u ljetu ima zaista dobre prostorne uvjete za takvu djelatnost, bilo bi svakako potrebno podržati nastojanje njegovih građana da se uklope u taj niz priredaba, koje su se afirmirale dobrom organizacijom i jasnom programskom koncepcijom, pa već te priredbe postaju pomalo tradicionalne. Senj, naime, ima jednu od najboljih ljetnih pozornica u akustičkom pogledu, na kojoj se uz kazališne, odnosno operne priredbe, mogu davati i veći koncerti, simfonijski i zborni. Nadalje, kula »Nehaj« pruža izuzetan prostor za komorne koncerte i razne izložbe, a crkva također može biti idealna dvorana za komorne i solističke koncerte duhovnog sadržaja kao što je to i »Nehaj«. U tom smislu, možda bi iskustvo Krka pomoglo, budući da je Krk dobro iskoristio svoje povijesne prostore i često napravio impresivne priredbe, iako je zbog financijskih razloga zapustio operne predstave. Ono što je, na primjer, u Rijeci Trsatska gradina za Riječko ljetno ili Trg u Kastvu, koji ove godine nažalost nije bio iskorišten, u Senju to predstavljaju navedeni prostori, što — lišeni buke s ulice — postaju upravo idealne ljetne »koncertne dvorane«, kojima bi trebalo naći odgovarajući sadržaj, da bi u povezanosti s Društvom hrvatskih skladatelja u Zagrebu, s Koncertnom poslovnicom, s riječkim kazalištem i sličnim ustanovama stvorili desetak priredaba, od kojih bi Smotra narodne glazbe ovog područja bila specifičnost »Senjskog ljeta«. Ove nabačene misli mogle bi kroz »borbu mišljenja« dobiti oblik koji bi služio kao osnova za pristup organiziranju »Senjskog ljeta« što bi po osebnosti mogla biti vrlo zapažena manifestacija na korist gradu i našoj općoj kulturi.

V. FAJDETIĆ

»ANDRÉ CHÉNIER« U NOVOJ POSTAVI

U sadašnjem stupnju Opere Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu predstavlja pravi podvig novo scensko i glazbeno postavljanje Giordanove opere »André Chénier« koja nam je u svježem sjećanju još od vremena kada je slavni tenor Josip Gostić briljantno kreirao naslovnu partiju.

Novoj postavi je u Zagrebu mnogo toga manjkalo, posebno u glazbenom dijelu. To se odnosi u prvom redu na dirigenta Nikšu Barezu koji je svojim dezangžiranjem umrtvio Giordanovu nabujalu melodiku u jednom libretu koji nam možda može izgledati i melodramatičan, ali koji ima dovoljno dramatičke da svim likovima vjerujemo od prvog do posljednjeg takta. U orkestru su se po običaju događale čudovišne stvari kao rezultat nevjebanja velikog broja članova, dok su pojedini likovi krivo shvaćeni, što je dirigentova velika greška. To se u prvom redu odnosi na Ljiljanu Molnar-Talajić koja je svoju Maddaleine pjevala u tonu dječjački naivno čak i u trenucima velike arije u trećem činu i bez potrebne dramatičke prije odlaska u smrt. Samo lijepi glas nije dovoljan da bi se mogla stvoriti kreacija! Ferdinand Radovan je svojeg Gerarda pjevao doduše muzikalno, ali s pre malo tona i dosta problema s visokim registrima u trećem

ključnom činu za bariton. Najviše mi se svidio gost iz Rijeke tenor Viktor Bušljeta u naslovnoj ulozi koja mu po svim vokalno-tehničkim detaljima sasvim odgovara. Bušljeta je jedino bio osujećen Barezinom pomalo vagnerijanskom koncepcijom ovog verističkog djela koja nije dozvoljavala ovom sjajnom tenoru puni razmah, naročito u četiri velike arije.

Dobar poznavalac operne scene gost iz Maribora Emil Frelih učinio je najviše što se moglo učiniti s nediscipliniranim ansablom i pojedinim solistima koji misle da i bez redatelja mogu donijeti svoje kreacije u najboljem svjetlu. Kod Freliha se osjećala sigurna ruka u skupnim scenama bez ikakvog nepotrebnog eksperimentiranja. Zato bi bilo dobro da se ovog velikog znalca scene (i glazbe, što je rijetkost u naših redatelja koji se guraju u režiranje opernih djela: Šarčević, Spaić itd.) pozove u malo boljim okolnostima ponovno u Zagreb. Scenografija Olega Kasumovića i kostimi Diane Koscec-Bourek standardni. Od ostalih pjevača treba istaknuti i Nadu Puttar-Gold kao Madlon. Zbor nezainteresiran u glazbenom dijelu, a više u glumačkom. Šteta je što se uprava Opere u sadašnjem općem rasulu upušta u obnavljanje upravo onih opernih djela koja su na sceni Trga maršala Tieta u nedavnoj prošlosti bila male senzacije (Verdijev »Otello« i »Aida«, Giordanov »André Chénier« itd.).

Siniša HRESTAK

ŠARMANTNI »SEVILJSKI BRIJAČ« U NEŠARMANTNOJ SITUACIJI

Da nam se četiri operne kuće u Hrvatskoj (Zagreb, Split, Osijek i Rijeka) nalaze ne samo u nezavidnoj financijskoj, repertoarnoj i kadrovskoj situaciji, nije nova stvar. Stara je stvar da se tri operne kuće (Split, Osijek i Rijeka) nalaze u derutnom stanju i da se operne predstave u tim gradovima priređuju u neadekvatnim prostorijama. Stara je stvar da se na taj način gubi operna publika, da ovakva situacija traje već godinama i da se smanjuju operni ansambli te da pojedine operne kuće izvan Zagreba imaju svega desetak opernih solista koji vuku predstave i nastoje očuvati ostatke ostataka. Stara je stvar da novci za popravke zgrada postoje, ali se vrlo malo čini da se s popravljanjem i počne. Najteža situacija je sigurno u Splitu, gdje se tek nakon višemjesečnog štrajka cijelog kazališnog osoblja nešto i pokrenulo.

Osijek je godinama također u nezavidnoj situaciji. Zbog dotrajalosti zgrada je zatvorena, pa se predstave održavaju na improviziranoj pozornici starog kazališta, a publika sjedi u prostoru za kulise. U isto vrijeme Opera priređuje svoje predstave u novoj Sportskog dvorani. Dakle, u takvoj nemogućoj situaciji jedini tračak ohrabrenja može biti ostvarenje jedne operne predstave na prijašnjoj razini osječkih umjetnika. Mene je krajem prošle godine posebno impresionirala u Osječkoj operi izvanredna realizacija Rossinijeve komične opere *Seviljski brijač*. Redatelj Nada Murat koncentrirala je s pravom svu svoju pažnju na suptilne odnose između pojedinih likova, bez karikiranja ili suvišnih gesta, tako da su kreacije glavnih protagonista simpatično došle do izražaja. Drugi i treći dio predstave pjevan je i igran u virtuosnom tempu, što je zasluga i redatelja i dirigenta Antuna Petrušića pod čijim su vodstvom pjevači homogeno surađivali s orkestrom. Rad sa solistima bio je primjeren, a Petrušić je napravio i nužne intervencije u inače starom prijevodu koji se godinama pjeva na svim našim opernim pozornicama. Velika vrijednost predstave bila je scenografija Ingrid Begović s efektom bjelinom kulisa. Ta bjelina je bila usklađena s efektinim kostimima iste scenografkinje koji su vapili za većom scenom. Moramo znati da se prvi red slušalaca nalazi na dohvata ruke opernim solistima na pozornici. Naslovnu ulogu je vrlo suživiljeno i s lije-

pim i izjednačenim glasom tumačio bariton Dušan Bugarin iz Sarajevske opere, prezentirajući svu ljepotu svojeg velikog glasovnog potencijala. Pjevač je bio decentan u glumi i vrlo pažljiv prema ostalim partnerima. Najviši domet koji se na opernoj pozornici može postići u koloraturnom »fahu« postigla je u ulozi Rosine Štefica Petrušić. Tešku ulogu donijela je začuđujuće lako otpjevanim koloraturama, muzikalno i s velikim smislom za fraziranje uz glumu punu finih i blagih poteza. Idealni Almaviva bio je tenor Luciano Manzin, koji je kao od šale s kultiviranim tonom pjevao svoju eksponiranu ulogu naglasivši i dramska mjesta. Doktora Bartola je tumačio gost Novosadske opere Rudolf Nemet koji se i glumom i glasovnim potencijalom vrlo spretno uklopio u predstavu igrajući svoju ulogu logički opravdano i ne praveći budalu od lika koji se u to vrlo lako može preokrenuti. Uspjelu kreaciju dao je i Velimir Zgrablić kao don Basilio, dok je Augusta Legradić svojim iskusnim poznavanjem operne scene još jednom dala uspjelu kreaciju. Na repriznim predstavama sigurno će trebati retuširati pojedina mjesta u orkestru (posebno rogove), a nestat će vjerojatno i premijerne treme u prvom dijelu predstave.

Osječani upravo na primjerima dokazuju da se i u nemogućim uvjetima može održati kontinuitet opernih predstava i zato im svi ljubitelji operne umjetnosti u nas trebaju biti više nego zahvalni.

Siniša HRESTAK

KRATKE VIJESTI

HRVATSKO SELJAČKO PJEVAČKO DRUŠTVO »PODGORAC« iz Gračana proslavilo je ove godine 70. obljetnicu svog osnutka i djelovanja. Pjevačko društvo, koje je osnovano 1907. g. razgranalo se kasnije u tri smjera: folklor, tamburaši i mješoviti zbor. Prigodom jubileja priređen je u dvorani »Vatroslav Lisinski« uspješni program. Najzaslužnijim članovima podijeljene su diplome i odati priznanja.

KUD »MOŠE PIJADE« u Barceloni. Od 30. VIII. do 7. IX. održavao se u Barceloni XII. međunarodni festival pjevačkih zborova. Od naših zborova sudjelovao je KUD »Moše Pijade« pod umjetničkim vodstvom svog dirigenta Emila Cossetta. Izvedbom djela naših skladatelja zbor je postigao veliki uspjeh. Zbor je još održao nekoliko koncerata u raznim mjestima u Španjolskoj.

LEOPOLD STOKOWSKI — izuzetna ličnost na polju glazbe. Od malih nogu iznenađivao je glazbene stručnjake svojim talentom. Dirigent koji je prošao cijeli svijet, ravnao najpoznatijim svjetskim orkestrima. Prije 21 godinu dirigirao u Zagrebu. U svojoj 93. godini još je dirigirao i stvarao planove za budućnost. Umro je ove godine u svojoj 95. godini.

MARIJA CALLAS — umrla iznenada u 54. godini života. Kao operna pjevačica postala je još za života legendom. Nastupala u najvećim kazališnim kućama svijeta, milanskoj Scali, njujorškom Metropolitanu itd. Njezin veliki raspon glasa omogućio joj je da kreira raznovrsne operne uloge. Bolest ju je prisila da se

prije 12 godina povuče sa pozornice, a smrt ju je uzela sa pozornice života. Marija Callas ostat će u sjećanju kao jedna od najvećih umjetnica operne scene.

E. POWER BIGGS, poznati američki orguljaš umro je u Bostonu u 70. godini života.

Beethovenova nagrada grada Bonna za 1977. g. dodijeljena je grčkom skladatelju JANISU KSENAKISU.

U Ljubljani je od 23. — 25. veljače o. g. održan GLAZBENI TEČAJ za orguljaše pod vodstvom prof. Jože Trošt-a. Prisustvovalo je 68 glazbenika. To je sedmi tečaj za slovenske orguljaše počam od 1971. god. U rasporedu je najviše bilo zastupano zbornopjevanje (popijevke, mise i moteti). Od ostalih predmeta predavano je bilo: harmonija, kontrapunkt, sviranje na instrumentu, liturgika. Bilo je dosta i izmjeniskustava. 24. II. održan je i koncert studenata Orguljaškog tečaja.

EDOUARD VAN REMOORTEL, belgijski dirigent, umro je u Parizu krajem svibnja o. g. u 50-toj god. života.

Njemačka naklada »Barenreiter« izdat će komplet na djela HECTORA BERLIOZA.

U Švicarskoj je izašla gramofonska ploča »ŠVICARSKA GLAZBA ZA ORGULJE« u izvedbi Françoisa Rabot. (Grand Orgue RLM 760 910) Ploča sadrži niz orguljskih skladbi suvremenih švicarskih skladatelja.

Partituru »BERLINSKOG REQUIEMA« njemačkog skladatelja KURTA WEILLA izdao je bečki nakladni zavod »Universal Edition«.

Japanski profesor TOŠIKAZU IVASAKI usavršio je magnetofon, tako da će se na vrpici snimati okomito a ne vodoravno, čime je postignuto da će se u buduću moći snimati na jednoj vrpici 18 sati a ne 2 sata kako je to do sada bilo.

T i K.

ISPRAVAK

U glazbenom prilogu »Sv. Cecilije« br. 4 — 1976. na str. 2. u sedmoj mjeri nepažnjom je u altu napisan *ge* umjesto *ef*.

U »Sv. Ceciliji« br. 2 — 1977. na str. 50 u prvom stupcu, redak 14—15 odozdo treba biti Dragutin Mandl umjesto Josip Mandl.

Molimo cijenjene čitatelje da to uvažavaju.